

Tematické okruhy učiva z didaktiky literární výchovy ke SZZ pro 2. stupeň ZŠ a SŠ

Formulace okruhů učiva je jednotná pro SZZ ve studiu učitelství 2. st. ZŠ i SŠ. Obsah zadání je však specifický ve vztahu k didaktice literární výchovy na 2. st. ZŠ a k didaktice literární výchovy na SŠ. Kandidát bude zadání volit losováním. **Didaktická aplikace literárněhistorických i literárněteoretických znalostí (komplexní přístup k poetice a smyslu literárního díla) bude demonstrována na práci s vybraným uměleckým textem.**

1. Komunikativní pojetí literární výchovy (dále jen LV), principy pedagogického konstruktivismu ve vztahu k četbě žáka, LV jako estetickovýchovný proces, činitelé tohoto procesu ve vzájemných interakcích, teoretická východiska recepční estetiky
 - a) dramatická tvorba 60. – 80. let 20. století
 - b) textová ukázka – Václav Havel: Audience
2. Cíle LV – očekávané výstupy a klíčové kompetence žáka dle RVP G či RVP ZV, Bloomova taxonomie výukových cílů
 - a) básnická tvorba druhé poloviny 19. století
 - b) textová ukázka – Jaroslav Vrchlický: Okna v bouři
3. Čtenářské zájmy a kompetence pubescenta a adolescenta jako determinanta literární výchovy, vztah dítěte a dospívajícího ke knize, saturační funkce četby, rozvíjení a utváření čtenářských návyků
 - a) exilová a samizdatová literatura 70. – 80. let 20. století (včetně tvorby písničkářů)
 - b) textová ukázka – Karel Kryl: album Bratříčku, zavírej vrátka
4. Transformovaná role učitele LV, výzvy kladené na učitele v tvořivé, komunikativně pojaté LV, naukový (faktografický) versus estetickovýchovný (interpretativní) přístup k literárnímu vzdělávání
 - a) meziválečná poezie
 - b) textová ukázka – František Halas: Staré ženy
5. Vztah vědeckého, didaktického a uměleckého kontextu, vztah literární vědy a literární výchovy, literární dílo jako učivo a umění
 - a) dramatická tvorba 2. poloviny 19. století
 - b) textová ukázka – Alois a Vilém Mrštíkovi: Maryša
6. Specifičnost didaktických principů v procesu didaktické interpretace uměleckého textu
 - a) meziválečná próza
 - b) textová ukázka – Ivan Olbracht: Nikola Šuhaj loupežník (ZŠ), Žalář nejtemnější (SŠ)
7. Učivo komunikativně pojaté literární výchovy; mezipředmětové i vnitřipředmětové vztahy
 - a) prozaická tvorba po roce 1989
 - b) textová ukázka – Michal Viewegh: Báječná léta pod psa
8. Možnosti didaktického využití filmu a audionahrávek knih ve výuce LV
 - a) obraz 1. a 2. světové války v české literatuře
 - b) textová ukázka – Ota Pavel: Smrt krásných srnců

9. Metody práce s literárním žánrem, metoda žánrové transformace, žánrové versus chronologické uspořádání učiva
 - a) starší česká literatura
 - b) textová ukázka – tzv. Kristiánova legenda

10. Didaktická interpretace lyrické básně: podpora esteticko-emocionálního vnímání a kritické reflexe pomocí produkčních metod (metody didaktické substituce, variace, „báseň s mnoha konci“, „báseň jako východisko k zamyšlení“, transformace lyrické básně do odlišného literárního druhu v souladu s intencí textu)
 - a) básnická tvorba 60. – 80. let 20. století
 - b) textová ukázka – Oldřich Mikulášek: Svlékání hadů

11. Didaktická interpretace epického či dramatického textu: zohlednění kulturně-historického kontextu, podpora esteticko-emocionálního vnímání, sociálního cítění, kritického a etického myšlení, tvořivosti
 - a) prozaická tvorba 60. let 20. století
 - b) textová ukázka – Ladislav Fuks: Mí černovlasí bratři (ZŠ), Spalovač mrtvol (SŠ)

12. Rozvoj a kultivace percepční a apercepční fáze žákovy recepce textu v různých literárních druzích a žánrech
 - a) prozaická tvorba druhé poloviny 19. století
 - b) textová ukázka – Jan Neruda: Povídky malostranské

13. Rozvoj a kultivace interpretační a konkretizační fáze žákovy recepce textu v různých literárních druzích a žánrech
 - a) poezie národního obrození
 - b) textová ukázka – Karel Jaromír Erben: Kytice z pověstí národních

14. Metodika utváření čtenářské gramotnosti a kreativních dovedností žáka: metody kritického myšlení, program RWCT, aplikace třífázového modelu učení E-U-R na konkrétní umělecký text
 - a) literární tvorba generace buřičů
 - b) textová ukázka – Viktor Dyk: Krysar

15. Metodika utváření čtenářské gramotnosti a kreativních dovedností žáka: metody tvůrčího psaní, hry s rekonstrukcí textu, metody tvořivé dramatiky, čtené či hrané divadlo
 - a) prozaická tvorba 60. – 80. let 20. století
 - b) textová ukázka – Bohumil Hrabal: Perlička na dně (ZŠ), Příliš hlučná samota (SŠ)